

Sygn. akt : II AKa 388/09

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 stycznia 2010 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący	SSA Elżbieta Mieszczkańska
Sędziowie	SSA Witold Mazur (spr.) SSA Beata Basiura
Protokolant	Magdalena Baryła

przy udziale **Prokuratora Prok. Apel. Janusza Konstantego**

po rozpoznaniu w dniu 21 stycznia 2010 roku

sprawy **wnioskodawcy** J. K.

w przedmiocie odszkodowania i zadośćuczynienia za okres internowania

na skutek apelacji prokuratora

od wyroku Sądu Okręgowego w Częstochowie

z dnia 08.10.2009 r. sygn. akt II Ko 151/08

1. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok;
2. kosztami postępowania odwoławczego obciąża Skarb Państwa.

Sygn. II AKa 388/09

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Częstochowie wyrokiem z dnia 8 października 2009r. wydanym w sprawie sygn. akt II Ko 151/08 orzekł:

I. na podstawie art.8 ust.1 i 1a ustawy z dnia 23 lutego 1991r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (Dz. U. z 32.02.1991r. z późn. zm. znowelizowanej ustawą z dnia 19 września 2007r. (Dz. U. z dnia 18.10.2007r.) zasądził od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy J. K.kwotę 17.500 zł tytułem zadośćuczynienia i kwotę 2000 zł tytułem odszkodowania za internowanie w okresie od dnia 13 grudnia 1981r. do dnia 14 lica 1982r.

w związku z wprowadzeniem w Polsce stanu wojennego w dniu 13 grudnia 1981r. wraz z ustawowymi odsetkami od daty prawomocności wyroku,

II. w pozostałej części wniosek oddalił,

III. kosztami postępowania obciążył Skarb Państwa.

Od wyroku apelację złożył prokurator i na zasadzie art.425kpk, art.444kpk i art.427kpk zaskarżył go na niekorzyść wnioskodawcy J. K.w części dotyczącej rozstrzygnięcia w przedmiocie odszkodowania oraz na podstawie art.438pkt2i3kpk zarzucił:

1) obrazę przepisów postępowania, mająca wpływ na treść orzeczenia, a to art.167kpk i art.366§1kpk, poprzez niewyjaśnienie wszystkich istotnych okoliczności sprawy, dotyczących wysokości poniesionej przez wnioskodawcę realnej szkody majątkowej z powodu wykonania wobec niego decyzji

o internowaniu,

2) błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia i mający wpływ na treść orzeczenia, a polegający na nieprawidłowym uznaniu, że wnioskodawcy J. K.należy się odszkodowanie w wysokości

2000 zł z tytułu zwrotu kosztów związanych z dojazdem do miejsc internowania członków jego rodziny oraz przygotowaniem dla niego paczek żywnościowych.

Oskarżyciel publiczny stawiając powyższe zarzuty wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w części zasądzonej od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy J. K.odszkodowania i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Częstochowie.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja prokuratora jest niezasadna i nie zasługuje na uwzględnienie.

Wbrew twierdzeniom autora środka odwoławczego ustalenia faktyczne

i prawne Sądu Okręgowego nie nasuwają uwag i zastrzeżeń, a końcowa konkluzja o zasądzeniu na rzecz wnioskodawcy J. K.od Skarbu Państwa kwoty 17.500 zł tytułem zadośćuczynienia oraz kwoty 2000 zł tytułem odszkodowania za internowanie w okresie od dnia 13 grudnia 1981r. do dnia

14 lipca 1982r. jest całkowicie uzasadniona. Należy podzielić zapatrywania sądu orzekającego zaprezentowane w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku

i przytoczoną argumentację.

Zgodnie z brzmieniem przepisów art.8ust.1 i art.8ust.1a ustawy z dnia

23 lutego 1991r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (Dz. U. Nr 34, poz.149 ze zm.) osobie, wobec której wydano decyzję

o internowaniu w związku z wprowadzeniem w dniu 13 grudnia 1981r. w Polsce stanu wojennego, przysługuje od Skarbu Państwa odszkodowanie za poniesioną szkodę i zadośćuczynienie za doznaną krzywdę wynikłe z wykonania tej decyzji. Należy jednak pamiętać, że łączna wysokość przyznanego świadczenia pieniężnego z tych dwóch odrębnych tytułów nie może przekroczyć kwoty 25.000zł.

W niniejszej sprawie Sąd I-szej instancji prawidłowo zgromadził dowody, a następnie w sposób poprawny przeprowadził je w ramach przewodu sądowego, przy czym obecne strony procesowe nie żądały jego uzupełnienia,

a co istotne ponadto prokurator wniósł o zasądzenie na rzecz wnioskodawcy J. K.odszkodowania pieniężnego z tytułu kosztów dojazdu

w kwocie 1000 zł. W tej sytuacji zgodnie z treścią przepisu art. 410kpk podstawę wydanego wyroku stanowił całokształt okoliczności ujawnionych w toku rozprawy głównej. Przeprowadzona przez Sąd Okręgowy analiza i ocena zebranego materiału dowodowego jest poprawna i rzeczowa. W żadnym stopniu nie narusza zasady obiektywizmu i swobodnej oceny dowodów.

Przede wszystkim stwierdzić należy, iż Sąd Okręgowy rozpoznając przedmiotową sprawę nie dopuścił się jakichkolwiek uchybień przy dokonywaniu ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia. W sposób prawidłowy ustalił fakty dotyczące internowania wnioskodawcy J. K., jego czasu i warunków oraz okoliczności związanych ze stanem zdrowia osadzonego i jego dalszej kariery zawodowej po opuszczeniu jednostki odosobnienia. W ocenie Sądu Apelacyjnego Sąd I-szej instancji również w sposób prawidłowy ustalił wysokość przyznanego wnioskodawcy J. K. zadośćuczynienia za doznaną krzywdę moralną i fizyczną. Zasądzona kwota pieniężna w wysokości 17.500 zł nie była przez żadną ze stron procesowych kwestionowana. Również prokurator nie zaskarżył powyższego wyroku w części dotyczącej rozstrzygnięcia

w przedmiocie zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wynikłą z wykonania decyzji o internowaniu.

Odnosząc się natomiast do zarzutu prokuratora w części kwestionującej wysokość zasądzonych wnioskodawcy J. K. odszkodowania pieniężnego w kwocie 2000 zł, należy stwierdzić, że skarżący nie podniósł żadnych przekonujących, merytorycznych argumentów podważających ustalenia Sądu Okręgowego w tym zakresie, nie wskazał, jakiego rodzaju błędów dopuścił się sąd orzekający ustalając wysokość szkody, czy też ewentualnie pominął istotne okoliczności mające wpływ na wysokość odszkodowania. Bezspornym jest, że odszkodowania można dochodzić tylko wówczas, gdy szkoda w majątku wnioskodawcy faktycznie zaistniała i spowodowana była internowaniem. Zasądzone odszkodowanie powinno odpowiadać wysokości rzeczywistej szkody, zaś ciężar dowodowy co do wykazania tej wysokości spoczywa na wnioskodawcy. To właśnie w oparciu o zeznania wnioskodawcy

i załączoną do akt dokumentację Sąd Okręgowy poprawnie ustalił, jakie

i w jakiej wysokości wnioskodawca poniósł straty materialne w związku

z internowaniem. Nie może budzić zastrzeżeń stanowisko sądu orzekającego, że wnioskodawcy należy się odszkodowanie, ponieważ w majątku jego najbliższej rodziny doszło istotnie do uszczerbku finansowego, spowodowanego koniecznością poniesienia wydatków związanych z kosztami jego odwiedzin

w miejscach internowania, koniecznością zakupu paliwa, wynajęciem kierowcy oraz nabyciem produktów żywnościowych. Wskazane okoliczności zostały udowodnione relacją samego wnioskodawcy J. K. zaprezentowaną na rozprawie głównej i wynikały też z treści dokumentów znajdujących się

w aktach internowania.

Na gruncie niniejszej sprawy faktem bezspornym jest to, że wnioskodawca przebywał w okresie od 17 grudnia 1981r. do 19 marca 1982r.

w Zakładzie Karnym w S. i od 19 marca 1982r. do 14 lipca 1982r. w ośrodku odosobnienia w U.. W aktach internowania znajduje się wykaz udzielonych widzeń oraz są też zgłoszenia na widzenia. Analiza tych dokumentów prowadzi do wniosku, że członkowie rodziny 4 razy odwiedzali go w Zakładzie Karnym w S. i 6 razy byli u niego w U..

Za każdym razem podróżowali jego prywatnym samochodem osobowym

i wynajmowali kierowcę, który otrzymywał za usługę 1 litr alkoholu. Wnioskodawca przed internowaniem zamieszkiwał w miejscowości P.. Odległość z P. do S. wynosi około 100 km, a do miejscowości U. około 300 km, biorąc pod uwagę przebieg trasy drogowej na mapie. Przy przeciętnym zużyciu 7 litrów paliwa na 100 km i jego cenie wynoszącej średnio 4 zł za litr według aktualnych stawek oraz przyjmując wynagrodzenie kierowcy w kwocie 40 zł za wyjazd, koszty podróży do S. wynosiły około 400 zł. Obejmowały one przejechany dystans łącznie około 800 km, koszty

paliwa w granicach 240 zł oraz koszty wynajęcia kierowcy w kwocie 160 zł. Natomiast koszty podróży do ośrodka odosobnienia w U. wynosiły około 1240 zł. Obejmowały one przejechany dystans łącznie około 3.600 km, koszty paliwa w granicach 1000 zł oraz koszty wynajęcia kierowcy w kwocie 240 zł. Same więc koszty podróży do miejsc internowania wnioskodawcy J. K. przekroczyły wysokość 1600 zł. Do tego należy dodać wydatki związane z przygotowaniem paczek żywnościowych. Przy przyjęciu, że przeciętny koszt jednej paczki wynosił

w graniach od 50 zł do 100 zł oraz uwzględniając łączną ilość 10 widzeń, należy stwierdzić, że zasądzone od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy odszkodowanie pieniężne w kwocie 2000 zł nie może być absolutnie uznane za wygórowane i obejmuje rzeczywistą szkodę materialną poniesioną przez niego w skutek wykonania decyzji o internowaniu i jest adekwatne do poniesionych

z tego tytułu wydatków przez członków jego rodziny. Nie zachodziła przy tym konieczność przeprowadzenia przez Sąd Okręgowy innych dowodów, w tym

z zeznań żony wnioskodawcy w celu zweryfikowania jego oświadczeń i zeznań w tym zakresie, ponieważ na wydanie orzeczenia w tej części pozwalał zebrany materiał dowodowy znajdujący się, między innymi w aktach sprawy,

a w szczególności w aktach internowania. Sąd orzekający w tego rodzaju sprawach orzeka na wniosek i z urzędu. W toku postępowania odwoławczego istniała możliwość zweryfikowania kwoty zasądzanego odszkodowania pieniężnego w oparciu o materiał dowodowy zgromadzony dotychczas

w przedmiotowej sprawie oraz wskazania wiedzy i doświadczenia życiowego. W tym miejscu trzeba podkreślić, że obecnie nie jest już możliwe ścisłe udowodnienie kosztów odwiedzin wnioskodawcy w okresie internowania

oraz przygotowania paczek żywnościowych, czyli elementów składających się na kwotę należnego odszkodowania. W takiej sytuacji faktycznej i procesowej należało zastosować regułę określoną w art.322 kpc i zasądzić odpowiednią sumę według oceny sądu orzekającego, opartej na rozważeniu wszystkich okoliczności sprawy.

Wbrew wywodom autora apelacji ocena materiału dowodowego dokonana przez Sąd Okręgowy nie była dowolna i została oparta na zasadach wskazań wiedzy, doświadczenia życiowego i logicznego rozumowania.

W związku z tym, w oparciu o reguły wynikające z treści art.4kpk i art.7kpk, należało zaakceptować ustalenia faktyczne i prawne Sądu Okręgowego

i stwierdzić, że wysokość przyznanego wnioskodawcy J. K. odszkodowania pieniężnego, jest odpowiednia oraz niewygórowana. Odszkodowanie ze swej istoty musi odpowiadać rzeczywistej szkodzie, lecz domaganie się z tego tytułu bliższego sprecyzowania jej kwoty w realiach niniejszej sprawy nie znajduje uzasadnienia.

W świetle naprowadzonych wyżej okoliczności faktycznych i prawnych podniesione w apelacji przez prokuratora zarzuty obrazy przepisów postępowania, mającej wpływ na treść orzeczenia, a to art.167kpk i art.366§1kpk, poprzez niewyjaśnienie wszystkich istotnych okoliczności sprawy, dotyczących wysokości poniesionej przez wnioskodawcę realnej szkody majątkowej z powodu wykonania wobec niego decyzji o internowaniu

oraz błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia

i polegającego na nieprawidłowym uznaniu, że J. K. należy się odszkodowanie w wysokości 2000 zł z tytułu zwrotu kosztów związanych

z dojazdem do miejsc internowania członków jego rodziny oraz zakupem dla niego paczek żywnościowych są nietrafne.

Mając na uwadze powyższe wywody należało w tych warunkach utrzymać w mocy zaskarżony wyrok, uznając go za słuszny i prawidłowy. Podstawę prawną rozstrzygnięcia stanowi przepis art.437§1kpk.

O wydatkach postępowania odwoławczego orzeczono zgodnie

z przepisem art.13 ustawy z dnia 23 lutego 1991 roku o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (Dz. U. Nr 34, poz.149 ze zm.), obciążając nimi Skarb Państwa.